

О.В. Жилиякова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дистанційне навчання, яке стало реаліями навчального процесу в умовах пандемії COVID-19, поставило багато нових завдань як перед закладами вищої освіти, так і перед здобувачами вищої освіти. За період застосування дистанційної освіти поряд з освоєнням нових форм подання навчального матеріалу, форм контролю, програмного забезпечення гостро постало питання зниження пізнавальної активності здобувачів вищої освіти. Причини цього явища відрізняються різноманітністю, мають об'єктивний та суб'єктивний характер, але подолання проблеми можливе через застосування методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Методи, спрямовані на формування позитивних мотивів навчання, що стимулюють пізнавальну активність і сприяють збагаченню студентів навчальною інформацією, поділяються на дві підгрупи. Перша підгрупа – методи формування пізнавального інтересу, до яких відносять метод навчальної дискусії, метод забезпечення успіху в навчанні, метод пізнавальних ігор, метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу, метод створення ситуації новизни навчального матеріалу, метод опори на життєвий досвід здобувачів освіти. Друга підгрупа – методи стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, які передбачають пояснення студентам суспільної та особистої значущості навчання; заохочення до сумлінного виконання обов'язків; оперативний контроль за виконанням вимог.

Кожен з цих класичних методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності потребує модернізації з урахуванням особливостей дистанційного навчання та можливостей сучасного програмного забезпечення. Так, метод навчальної дискусії розвиває вміння практичного аналізу і ретельної аргументації висунутих положень, поваги до думки інших. В умовах дистанційного навчання проведення дискусії можливо з використанням функції «сесійні зали» програми для організації відеоконференцій Zoom, яка надає можливість поділити групу на підгрупи для ізольованого обговорення дискусійних питань та наступного обговорення прийнятих рішень між підгрупами. Аналогічний функціонал є і в

інших програмах, що використовуються для проведення навчальних занять он-лайн.

Згідно з методом створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу викладачем надається інформація у форматі, яким легко привернути увагу студентів (цікаві випадковості, приклади з дослідницької діяльності вчених, гумористичні уривки тощо). Використання платформ для дистанційного навчання дає змогу посилити ефект впливу цього матеріалу відео-, аудіоілюстраціями, малюнками.

Крім того, більшість широко задіяних у дистанційному навчанні програм надають можливість спільного використання дошки, демонстрації екрану не тільки викладачем, а й студентами, що імітує заняття в аудиторії, одночасно скорочує час на обмін інформацією та знижує психоемоційне напруження студента при відповіді «біля дошки».

Таким чином, проблема зміни звичної форми спілкування викладач – студент, може стати поштовхом для відкриття нових можливостей використання методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Для ефективного використання можливостей платформ та програм, що використовуються в процесі дистанційного навчання, необхідно вирішення ряду питань, а саме:

- поглиблення знань та практичних навичок викладачів щодо використання сучасних платформ та програм дистанційного навчання шляхом проходження курсів підвищення кваліфікації або самоосвіти;
- організація науково-практичних конференцій з метою обміну досвідом використання інструментів дистанційної освіти та запровадження методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти;
- розробка методичного забезпечення дисципліни з урахуванням вимог дистанційного навчання (доповнення презентацій відеоматеріалом, адаптація практичних занять для активізації пізнавальної діяльності студентів в онлайн-режимі тощо);
- перегляд норм часу методичної роботи викладачів з метою актуалізації видів методичної роботи з урахуванням особливостей дистанційного навчання.

Отже, об'єднання накопиченого досвіду, поглиблених знань про можливості платформ та програм, що використовуються під час дистанційного навчання, запровадження методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності має за мету підвищення зацікавленості здобувачів вищої освіти, виведення дистанційного навчання на новий рівень та підвищення якості освіти.